

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/467/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

142/2015. (IV. 28.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ jogi képviselője által 2014. július 22-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2015. április 28-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A jogi képviselő 2014. július 22-én előterjesztett beadványában panasszal élt a panaszossal szemben fogatosított előállítás ellen, amely alapjául szolgáló tényállást az alábbiak szerint foglalta össze.

A panaszossal szemben június 6-án reggeli órákban az egyik áruház parkolójában rendőri intézkedést kezdeményeztek *N. községben (a továbbiakban: község)*, a gyermekülés szabálytalan használata miatt. Az intézkedésnél egy polgárőr is jelen volt.

A panaszos iratokkal nem rendelkezett, ezért adatait bemondás alapján a nyilvántartásban ellenőrizték csakúgy, mint a gépjármű adatait. Mindeközben a helyszínen tartózkodott a panaszos édesanyja és a két kiskorú gyermeke. Ezt követően az intézkedő rendőr a panaszos tekintetében elmondása szerint semmilyen „terhelőt” nem talált, majd mégis közölte a panaszossal, hogy a személyi iratok hiánya miatt elő fogja állítani a *B. Rendőrkapitányságra (a továbbiakban: Rendőrkapitányság)*. Amikor ennek okára a panaszos rákérdezett, jelezve,

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

hogy a helyszínen van édesanyja, két gyereke, és az iratok 5 perc alatt beszerezhetők, valamint a kocsit le kell zárnia, a rendőr közölte azt is, hogy akkor ellenállása miatt vele szemben bilincset fog alkalmazni. Ezt követően a helyszínen a tanú látta, amint a panaszost a gépjármű motorháztetején megbilincselik, holott semmilyen ellenállást, ellenszegülést nem tanúsított.

Amikor a panaszos már a rendőrségi szolgálati gépjárműben ült, a parkolóba időközben visszaérkező édesanyja is jelezte, hogy az iratokat gyorsan be lehet szerezni, a fiát a rendőr ne állítsa elő.

Az intézkedő rendőr a panaszos édesanyját nem igazoltatta, pusztán az adatait írta fel. Ezt követően a panaszost előállították a Rendőrkapitányságra, amely 10 óra 15 perctől 12 óra 48 percig tartott.

A jogi képviselő rögzítette, hogy a panaszos igazoltatására, annak kezdetekor indokolt módon és szakszerűen került sor a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban Rtv.) 29. § (1) bekezdés értelmében.

Ugyanakkor az intézkedés során már figyelmen kívül maradt az, hogy a helyszínen tartózkodott a panaszos édesanyja is, aki magát és fiát is igazolni lett volna képes (az Rtv. 29. § (2) bekezdés utolsó mondata szerint). Ennek megfelelően a panaszos előállítása szükségtelen, aránytalan és indokolatlan volt. A panaszos szabálysértést követett ugyan el, azonban édesanyja a helyszínen igazolhatta volna és iratait is be lehetett volna szerezni pár perc alatt. A jogi képviselő ezzel kapcsolatban továbbá hivatkozott a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 28. § (5), (6) és (7) bekezdésére.

Mindezek alapján a panaszos adatait több módon is tisztázni lehetett volna, személyi azonossága kétséget kizáróan tisztázható lett volna, az előállítás megszakítható lett volna, ezért a panaszos igazoltatásának végrehajtása és előállítása is szükségtelen és indokolatlan volt, mely intézkedések ellen panasszal él a jogi képviselő.

A jogi képviselő megítélése szerint a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszköz, vagyis bilincs is teljes mértékben szükségtelen és aránytalan volt, ugyanis a panaszos az intézkedésnek nem állt ellen, adatait bediktálta, a helyszínről elszökni nem kívánt, önkárósító magatartást sem tanúsított. Nem állapítható meg tehát az Rtv. 48. § a)-d) pontjaiban szabályozott egyetlen ok sem.

A tényállásból kitűnően bilincshasználatot testi kényszer előzte meg oly módon, hogy a panaszost a rendőrségi szolgálati gépjármű motorháztetejére lökték, ugyanakkor a testi kényszer Rtv. 47. §-a szerinti alkalmazásának törvényes feltételei szintén nem állapíthatóak meg, ezt megalapozó szükséges tény, körülmény a tényállásban nem lelhető fel. Így a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer és bilincshasználat szintén jogsértő volt, és ezért ezen kényszerítő eszközök szükségtelen és aránytalan használata miatt is panaszt terjeszt elő a jogi képviselő.

A jogi képviselő álláspontja szerint a rendőri intézkedés súlyosan sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz, személyi szabadsághoz és emberi méltósághoz való alapvető jogát, ezért erre figyelemmel kéri a Testület állásfoglalását, és azt, hogy arra tekintettel az ügyben az Országos Rendőr-főkapitány hozzon határozatot.

A jogi képviselő úgy nyilatkozott, hogy a panaszos hozzájárul az állásfoglalás anonimizált formában történő közzétételéhez, valamint amennyiben a Testület nem állapít meg jogsérelmet, vagy csekély mértékű jogsérelmet állapít meg állásfoglalásában, hozzájárul az ügynek az intézkedést foganatosító rendőrkapitánysághoz történő áttételéhez. Elmondása szerint a szabálysértési eljáráson kívül más eljárás nincs az ügygel kapcsolatban folyamatban, és a panaszos panaszt tett a Rendőrkapitányságon.

A jogi képviselő a beadványhoz csatolta a meghatalmazását, valamint az alábbi iratokat.

a) A panaszos által írt és saját kézzel aláírt beadványában az alábbiakról számolt be.

Az intézkedés napján délelőtt kibuszozott hozzájuk 72 éves édesanyja, akiért a panaszos gyerekei kíséretében autóval ment el. Elmondása szerint mindenki a maga ülésében foglalt helyet és mentek le a faluba, ahol a Község Háza megállóhoz közeli sarkon találkoztak a panaszos édesanyjával. Megálltak és a gyerekek a nagymamának megörülve előremásztak hozzá, és miután be kellett még ugrani a közértbe tejért, a panaszos nem kezdte el fiait visszatessékelní az ülésbe, hiszen az 50 méteres utat 10 másodperc alatt lehet megtenni.

Ahogy a panaszos befordult az áruház parkolójába, figyelmes lett a bolt előtt álló rendőrautóra, ennek ellenére nem mondta a gyerekeknek, hogy gyorsan ugorjanak be az ülésükbe, nehogy meglássák őket. Mikor a panaszos megállt, a dohányboltból kijövő rendőr egyből odalépett hozzá és kérdőre vonta, hogy hol a gyerekülés és miért nem ülnek benne. A társaságában volt egy fehér pólós fiatalember Készenléti Szolgálat felirattal. Róla később kiderült, hogy helyi polgárőr. A panaszos elmondta, hogy van gyerekülés, és csak a saroktól jöttek így, de a rendőr közölte, hogy feljelenti szabálysértését, és elkérte az iratait.

A panaszos elmondta, hogy az iratait sem hozta el magával, hisz csak leugrott az édesanyjáért, és „ne csinálja ezt vele (a rendőr)”. A rendőr azonban („szigorúan”) továbbra is a nevét és a személyes adatait kérte. A panaszos édesanyja is próbálta elmagyarázni a rendőrnek, hogy itt laknak pár utcányira, és „ne szórakozzon már”. Azonban a rendőr „rendíthetetlen” volt, ezért a panaszos megkérte édesanyját, hogy vigye be a gyerekeket a közértbe, amíg felveszik az adatait.

A panaszos bediktálta adatait, melynek hitelességét a rendőr rádión keresztül ellenőrizte, ezután közölte vele, hogy zárja le a kocsit, mert most előállítja a Rendőrkapitányságra személyazonosság megállapítása végett. A panaszos azt hitte, hogy a rendőr viccel, nem mintha hozzáállása erre okot adott volna, csak a helyzet abszurditása miatt mondta, hogy „ugye nem gondolja komolyan”, és hozzátette, hogy itt lakik pár utcára, és a felesége percek alatt idehozhatja az iratait. A rendőr közölte, hogy „komolyan gondolja” és ha a panaszos ellenáll, akkor meg fogja bilincselni. A panaszos erre kikerekedett szemekkel visszakérdezte, hogy „miért”? Amelyre a rendőr úgy reagált, hogy „akkor nem engedelmeskedik?!”. A panaszos mondta, hogy engedelmeskedik, de továbbra sem érti, hogy miért bilincselné meg. Erre a rendőr felszólította, hogy forduljon meg és tegye hátra a kezét. A panaszos hiába kérte, hogy ne csinálja ezt, mert nem állt ellen, de már arccal az autója motorháztetején volt hátra feszített kézzel.

A panaszos kétségbeesésébe a körülöttük álló emberek segítségéért kiáltozott, és hallotta egy nő hangját, aki kérte a rendőrt, hogy hagyja abba. (Később kiderült, hogy ez a hölgy helyi lakos és ügyvéd.) A rendőr azonban rászólt, hogy ne szóljon bele, mert a panaszos igenis

ellenáll, majd megbilincselte és a polgárőr segítségével betuszkolta őt a rendőrautó hátsó ülésére. Mindeközben az autó nyitva maradt, benne az indítókulccsal, a gyerekek a nagymamával a boltban, és a panaszos a feleségét sem értesíthette a történekről. Végül a panaszos feleségét édesanyja hívta fel, hogy jöjjön a helyszínre, mikor már a panaszost elvitték a helyszínről.

A gyerekek a boltból kijövet meglátták a rendőrautó hátsó ülésén lévő panaszost, nagyon megijedtek és sírni kezdtek. A panaszos édesanyja kérte a rendőrt, hogy ne vegyék el a panaszost, mert a gyerekeket nem tudja egyedül hazavinni. A rendőr erre elkérte a panaszos édesanyjának a nevét, de fényképes igazolványt nem kért tőle és adatait nem ellenőrizte le rádióan.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőr nem adott semmilyen lehetőséget, hogy iratait odahozzák, pedig 3 perc alatt odahozta volna a felesége, és arra sem adott lehetőséget, hogy édesanyja igazolja őt. A két kiskorú gyermeket pedig otthagya valakinek, akinek személyazonosságáról nem győződött meg, pedig a panaszos édesanyjánál ott voltak az iratait. A panaszosnak továbbá az autóját nyitva, benne a kulccsal kellett az utcán hagynia, mert a rendőr nem engedte, hogy bezárja azt.

A panaszos megítélése szerint a rendőri intézkedés nem áll arányban a szabálysértés mértékével. Álláspontja szerint személyazonosságának megállapítására más lehetőség is lett volna, ami nem járt volna személyi szabadsága korlátozásával, és nem lett volna szükség testi kényszer alkalmazására, mindezekkel nem csorbítva a panaszos jó hírét a szomszédjai előtt.

b) A jogi képviselő megküldte panaszos édesanyja saját maga írt és saját kézzel aláírt nyilatkozatát a történekről.

Elmondása szerint 2014. június 6-án vasárnap érkezett busszal a községbe fiához és családjához látgatóba. A Község Háza megállónál szállt le a buszról és ide jött érte a fia a két unokájával. Majd beszállt az autóba, a gyerekek nagyon örültek neki, a fia pedig mondta, hogy még kell vásárolnia a boltban, és leállt az áruház parkolójában.

A panaszos kiszállva az autóból rögtön beszélgetni kezdett két fiatalemberrel, akikről elsőre a panaszos édesanyjának nem tűnt fel, hogy rendőrök, mert csak pólóban voltak. A panaszos édesanyja a gyerekekkel szállt ki éppen, amikor arra lett figyelmes, hogy a fia nevét és adatait kéri a kék pólós fiatalember. Ekkor derült ki számára, hogy rendőr, mert eddig oldalt állt neki és nem látta a pólóján a feliratot, továbbá a gyerekekkel volt elfoglalva. Majd fél füllel meghallotta, hogy a rendőr és a panaszos valamiben nem értenek egyet, így megszólította, hogy segíthet-e. A rendőr kérte, hogy ne beszéljen hozzá, mire mondta, hogy az intézkedés alá vont a fia. A rendőr közölte, hogy őt ez nem érdekli és ismét a panaszoshoz fordult, hogy mutassa meg az iratait. Ekkor a panaszos odalépett hozzá, látva, hogy segíteni próbál, és mondta, hogy vigye be a gyerekeket a közértbe, amíg bediktálja az adatait. Így a panaszos édesanyja a gyerekeket kézen fogta, és bevitte őket a boltba és vásárolni kezdtek.

A panaszos édesanyja a gyerekekkel a pénztárnál álltak, mikor belépett egy hölgy, és megkérdezte őt, hogy hozzátartozik-e a fiatalember, aki a rendőrrel állt a bejáratnál, mert megbilincseltek és berakták a rendőrautóba. A panaszos édesanyja ledobta a kosarat és a bejáratához sietett, ahol látták a fiát a rendőrautóban. A nagyobb fiú rögtön zokogni kezdett, a panaszos édesanyja pedig a levegőt kapkodva kérdezte a rendőrt, hogy mi szükség van erre. A rendőr közölte, hogy a panaszos nem igazolta magát és ellenállt. A panaszos édesanyja kérte,

hogy ne vigyék el, ő az édesanyja és tudja igazolni, ráadásul itt van a két gyerek, akiket egyedül nem tud hazavinni. Mindez azonban nem érdekelte a rendőrt, aki azt ismételte, hogy nem igazolta magát és ellenállt.

Egy másik fiatal hölgy, akiről később kiderült, hogy ügyvéd, próbálta a panaszos édesanyját megnyugtatni és felajánlotta a segítségét, hogy elhozza az iratokat, és próbált is beszélni a rendőrrel, aki hajthatatlan volt. A nagyobb fiú ekkor már hangosan kiabált, hogy „hova viszik a papát, menjünk utána”. A panaszos édesanyja megint próbált beszélni a rendőrrel, hogy hova viszik a panaszoszt, aki válasz helyett megkérdezte, hogy lezárja-e az autót, vagy zárja le ő. A panaszos édesanyja mondta, hogy majd jön a menyé és ő majd lezárja. Az ügyvédnek ekkor felajánlotta a segítségét a gyerekek hazaszállításában.

A rendőr már szállt volna be a rendőrautóba, amikor visszafordult és elkérte a panaszos édesanyjának nevét és lakcímét, és az adatokat felírta egy papírra, azonban igazolványt tőle nem kért. Végül beszállt a rendőrautóba és elhajtott.

c) A jogi képviselő mellékelte az eset szemtanújaként fent említett ügyvédnek nyilatkozatát.

Az ügyvédnek az intézkedés napján 11 óra körül az üzletből jött ki, mikor arra lett figyelmes, hogy egy férfi, egy rendőr és egy polgárőr vitatkoznak. Először nem értette, hogy pontosan miről van szó, de arra lett figyelmes, hogy a panaszos azt kérdezi a rendőrtől, hogy „... és akkor most meg fog bilincselni?”, amelyre a rendőr közölte, hogy „igen”. Majd a rendőr elővette a bilincset és a panaszoszt egy gépjármű motorháztetejére lökve a polgárőr segítségével megpróbálta megbilincselni.

A panaszos kérte a rendőrt, hogy ne tegye ezt, illetve azt mondta, hogy nem érti, hogy erre miért van szükséges. Eztán a panaszos elkezdett hangosan segítséget kérni a járókelőktől („Segítsen valaki! Emberek! A két kisgyerekem bent van a boltban! ”). Ekkor lépett oda hozzájuk az ügyvédnek és kérdezte meg a rendőrtől, hogy mi történt, közölve, hogy ő ügyvéd. A rendőr azt válaszolta, hogy „többszöri felszólítás ellenére is ellenállt (a panaszos) a rendőri intézkedésnek”. Erre az ügyvédnek azt mondta, hogy ő úgy látja, hogy a panaszos nem áll ellen az intézkedésnek, majd megkérdezte, hogy akkor miért bilincseli meg, mert ezt máshogy, normálisan is meg lehet oldani. Majd nyugalomra intette a rendőrt.

A panaszos megismételte, hogy ő nem áll ellen, ezért miért kell megbilincselni, továbbá két kisfia és az édesanyja bent vannak a boltban. A rendőr ezen gúnyolódott, de az ügyvédnek a pontos szavaira sajnos nem emlékszik.

A rendőr az ügyvédnek azt mondta, hogy nincsenek a panaszosnál az iratai, nem tudja magát igazolni, a polgárőr pedig el kezdett szabadkozni, hogy ő csak a rendőri intézkedést biztosítja.

A panaszos kijelentette, hogy a községben lakik és a felesége el tudná hozni az iratait, hogy igazolja őt. Az ügyvédnek ezért felajánlotta a rendőrnek, hogy autóval elmegy a panaszos feleségéhez és idehozza őt és/vagy az iratait, mivel ebben a községben nincsenek távolságok, maximum 5-10 perc alatt meg lehet járni ezt az utat oda-vissza. Ezt a rendőr elutasította és azonnal jelentette az esetet a Rendőrkapitányságnak. Az ügyvédnek többször felajánlotta, hogy elmegy az iratokért, nincs szükség erre a kényszerítő intézkedésre, és többször elismételte, hogy ez szerinte súlyos túlkapas, aránytalan intézkedés, hiszen a panaszos nem áll ellen és

mindössze az iratait kellene idehozni, aminek semmi akadályja. Ennek ellenére a panaszost megbilincseltek és betuszkolták a rendőrautóba.

Eközben kijött a boltból a panaszos édesanyja a két kiskorú gyerekkel. A kisfiúk körülbelül 2 és 4 év körüliek lehettek, a nagyobbik azonnal elkezdett keservesen sírni, hogy mi lesz az apukájával.

A nagymama, egy 70 körüli jól szituált hölgy, szintén kérte a rendőrt, hogy ne csinálja ezt, semmi nem történt és az iratokat ide lehet hozni. Arra is felhívta a rendőr figyelmét, hogy ez aránytalan rendőri intézkedés és nagy károkra tesz a gyerekekben, és ő is megerősítette, hogy a fia kooperál, együttműködik és engedjék el, igazolhassa magát.

A nagymamától megkérdezte a rendőr a nevét és a születési dátumát, de a személyi igazolványát nem kérte el, nem győződött meg a személyazonosságáról, továbbá azt sem tudhatta, hogy valóban ő-e az intézkedés alá vont édesanyja, és a gyerekek nagymamája.

A panaszos édesanyjának elmondásából kiderült, hogy ő busszal érkezett a községbe. A fia eljött érte autóval a buszmegállóhoz, az unokákkal együtt. Amikor beült az autóra, az unokák az ülésre másztak (már állt az autó). Ekkor lépett oda hozzájuk a rendőr és vont a kérdésre amiatt, hogy a gyerekek miért nem gyerekülésben ülnek. Ők elmondták, hogy már az álló autóban másztak a gyerekek előre, mikor a nagymama beült üdvözölni őket.

A rendőr megkérdezte, hogy lezárja-e az autót, vagy sem. Az ügyvéd nő javasolta, hogy ne zárja le, majd a nagymama vigyáz rá, ameddig ő idehozza az édesanyját. Ebbe a rendőr beleegyezett, bár nem tudhatta, hogy kié az autó és valóban biztonságos-e otthagyni a nem szakszerűen azonosított nagymamára.

Az ügyvéd nő odaadta a személyi igazolványát, hogy a rendőr vegye bele a jelentésbe, hogy ő is jelen volt az intézkedésnél. Ezután elindultak a panaszossal a rendőrautóban.

Az ügyvéd nő javasolta a nagymamának, hogy elmegy a feleségért autóval és menjenek azonnal a panaszos után, hogy minél hamarabb elengedjék őt.

Ezt követően az ügyvéd nő elment a panaszos feleségéért és odavitte az autóhoz.

Később a panaszos felhívta az ügyvéd nőt, hogy már útban van hazafelé és megköszönte, hogy ott volt. Az ügyvéd nő elsősorban a kisfiúkban próbálta tartani a lelket, különösen a nagyobbikban.

Az ügyvéd nő megjegyezte, hogy súlyos rendőri túlkapasnak érzi azt, hogy vasárnap délelőtt a két kiskorú gyerekével egy nagyon békés, nyugodt faluban, a nagymama elé autóval leguruló férfit megbilincselve vigyen el a rendőr óriási cirkusz közepette, aki nem engedni, hogy az édesanyja igazolja fiát, illetve azt sem, hogy egy ügyvéd elhozza 5 percen belül a hiányzó iratokat.

d) Az előállítás időtartamáról készült igazolás szerint a panaszos személyi szabadságát az Rtv. 33. §-a alapján korlátozták 2014. július 6-án 10 óra 15 perctől 12 óra 48 percig, amelynek során a panaszos hozzátartozója kiértékelését kérte, amely megtörtént a helyszínen, továbbá elélezést nem kért. Az igazolás szerint a panaszos az előállításával és a rendőri intézkedés

módjával szemben panasszal élt. A panaszos az irat aláírását megtagadta, ezért hatósági tanú aláírásával ellátta az igazolást.

e) Nyilatkozat elnevezésű formanyomtatvány szerint a panaszos kijelentette, hogy a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92-93. §-ai alapján megkapta. A vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel/ kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal élt, az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást szóban, a részére kiállított – az előállítás időtartamáról szóló – igazolást, valamint az előállító egységben történő elhelyezésével kapcsolatban az írásos tájékoztatást átvette. A panaszos élelmezést nem kért, betegségről nem számolt be, illetve sérülése a rendőri intézkedés során nem keletkezett, orvosi ellátásban pedig nem részesült. A nyilatkozaton hatósági tanú került alkalmazásra, mert annak aláírását a panaszos szintén megtagadta.

2) A jogi képviselő a Testület felhívására 2014. szeptember 2-án előterjesztett beadványában úgy nyilatkozott, a Testület panaszeljárást részesítik előnyben.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) K. r. főtörzsőrmester által aláírt előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készített jelentés szerint 2014. július 6. napján 10 óra 15 perckor vonták intézkedés alá a panaszost, és annak keretében 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdés szerint – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, és a 33. § (2) bekezdés a) pont, valamint f) pont I. fordulata alapján előállították. Az intézkedés során a panaszossal szemben figyelmeztetést követően testi kényszert, valamint az Rtv. 48. § d) pont alapján ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak, 10 óra 20 perctől 11 óra 5 percig a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pont alapján. A rendőri intézkedés során sérülés és anyagi kár nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. § (1) bekezdés alapján hozzátartozó/képviselő kiértékelését figyelmeztetés ellenére kérte, amely alapján az intézkedés helyszínén a panaszos édesanyját értesítették ki.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a jelentés a következőképpen rögzíti. K. r. főtörzsőrmester a fenti napon szolgálatteljesítés során 10 óra 10 perckor gyalogosan ellenőrizte a CBA környékét. 10 óra 15 perckor a vele szolgálatot ellátó polgárőr felhívta a figyelmét, szabálysértés elkövetésére, amely alapján K. r. főtörzsőrmester észlelte, hogy a K. utcán közlekedő (T. tér irányába) személygépkocsiban négy személy ül, a jármű vezetője, mellette egy idősebb hölgy, valamint a járművezető ölében, és a hölgy ölében is szintén egy-egy kiskorú gyerek. A gépkocsi a K. utcáról lekanyarodott a CBA bejárata előtti kis parkolóba. Ekkor K. r. főtörzsőrmester odalépett a járművezető panaszoshoz, aki addigra már leállította a gépkocsiját, és éppen családjával szálltak ki, majd intézkedés alá vonta.

K. r. főtörzsőrmester napszaknak megfelelő köszönéssel, majd az intézkedés céljának közlésével kezdte meg az intézkedést. Már ekkor a panaszos arrogánsan viselkedett a rendőrrel szemben, aki megkérdezte tőle, hogy a gyermekeit miért nem a gyermekbiztonsági rendszerbe (gyermekülésbe) ültette. A rendőr eközben észlelte, hogy a gépkocsi hátsó ülésén van két darab gyermekbiztonsági ülés, de azokban játékok, és különböző csomagok voltak.

A panaszos arrogánsan közölte K. r. főtörzsőrmesterrel, hogy igen van gyerekülés a kocsiban, és akkor mi van, majd megkérdezte, hogy ez a legnagyobb problémája, mást nem tud baszogatni. A panaszos mondta édesanyjának, hogy ezt a rendőri intézkedést ne nézzék végig a gyerekek, ezért addig menjenek be a boltba. A panaszos édesanyja így is tett.

K. r. főtörzsőrmester felszólította a panaszt, hogy igazoltatás céljából adja át iratait (személyi igazolvány, vezetői engedély, forgalmi engedély és kötelező felelősségbiztosítás). A panaszos közölte, hogy nincs nála semmilyen okmány, mert miért tartaná magánál, hisz csak ide ugrott le egy sarokkal lejjebb, és oda azokat nem viszi magával. Ezért a rendőr felszólította őt, hogy okmányai hiányában diktálja be személyes adatait, majd megkérdezte a nevét, mire a panaszos azt felelte, hogy Isten. K. r. főtörzsőrmester felszólította a panaszt, hogy a rendőri intézkedésből ne csináljon viccet és a feltett kérdésekre adja meg a pontos választ, mivel ha ellenállást tanúsít, és nem működik együtt, akkor azzal további szabálysértést követ el, valamint személyazonosságának megállapítása végett elő fogja állítani a Rendőrkapitányságra. A panaszos csak többszöri felszólításra diktálta be csak az adatait, de eközben folyamatosan ócsárolta a rendőrt és a rendőrséget. K. r. főtörzsőrmester felszólította, hogy ne sértegesse, amelyre a panaszos indulatosan különböző sértő mondatokat mondott, és a rendőr, valamint a polgárőr végzettségét becsülte alá (hogy ezért kell főiskolára járni, ehhez nem kell iskolai végzettség, nem ez a dolguk, neki ismeretségei vannak, és fenyegette a rendőrt, hogy le fogja fokoztatni, továbbá a polgárőr se ezért vállaljon munkát, hogy az ártatlan embereket baszogassa stb.) K. r. főtörzsőrmester közölte, hogy ezeket a mondatokat nem hajlandó meghallgatni, és ha ezzel a panaszos nem hagy fel, akkor feljelenti becsületsértésért. A panaszos ezen röhögött, majd közölte, hogy „jelentsél”. K. r. főtörzsőrmester felszólította, hogy a rendőri intézkedést kötelessége tűrni, és az utcán ennek megfelelően viselkedni.

Ezt követően a panaszos édesanyja, aki a későbbiekben, a panaszos szolgálati gépkocsiba ültetését követően szintén igazoltatásra került, bement a boltba vásárolni a két kiskorú gyermekkel. Ők már csak akkor jöttek ki ismét a helyszínre, mikor a panaszt beültették a rendőrautóba, így ők nem nézhették végig a rendőri intézkedést.

K. r. főtörzsőrmester a szolgálati rádión keresztül ellenőrizte a panaszos által bediktált adatokat, és megállapítást nyert, hogy a körözésben nem szerepel, illetve a vezetésre jogosító okmányainak érvényessége is rendben vannak. Majd a rendőr közölte vele, hogy szabálysértést követett el a gyermeküléssel kapcsolatosan illetve azzal, hogy a járművezetés során nem tartotta magánál okmányait. A panaszos ezen csak röhögött, és mondta, hogy akkor mi van, nem ez a fontos.

K. r. főtörzsőrmester jelentette, hogy a panaszt személyazonosságának megállapítása végett előállítja a Rendőrkapitányságra, ezt nyugtázták, majd ezt meghallva a panaszos röhögött, és csodálkozott. Majd közölte, hogy őt biztos nem viszik sehova, és nem megy a rendőrrel, ne vicceljenek vele. K. r. főtörzsőrmester erre úgy reagált, hogy nem viccel, az előállítást végre fogja hajtani, mely jogszerű és szakszerű lesz, majd felszólította a panaszt, hogy a parkolóban álló, nyitott állapotban lévő gépkocsiját zárja le, hogy abból értékeit ne vigyék el. De a panaszos továbbra is csak röhögött, és azt hajtogatta, hogy ezt ne csinálják már vele, mert ő nem fog elmenni innen. A rendőr több alkalommal felszólította, hogy engedelmességen a rendőri felszólításnak (3-4 alkalommal szólította fel, hangosan és érthetően), de a panaszos továbbra sem működött együtt, ezért K. r. főtörzsőrmester figyelmeztette, hogy amennyiben nem hajlandó együttműködni, úgy vele szemben kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. A panaszos a figyelmeztetéseket figyelmen kívül

hagyta, ezért a főtörzsőrmester közölte hangosan, hogy a törvény nevében vele szemben bilincset fog alkalmazni ellenszegülés megakadályozása végett (ezt is több alkalommal, háromszor-négyszer mondta el). A rendőr ezt követően közölte a panaszossal, hogy a kezében tartott napszemüvegét és mobiltelefonját tegye le. A panaszos a felhívásokat és a figyelmeztetéseket figyelmen kívül hagyta, ezért K. r. főtörzsőrmester megindult irányába, ekkor a panaszos hátrálni kezdett, és megkísérelte magát kivonni a rendőri intézkedés alól. Ezt követően K. r. főtörzsőrmester figyelmeztette, hogy vele szemben testi kényszert fog alkalmazni, amennyiben nem működik együtt a hatóságokkal. A panaszos ezt is figyelmen kívül hagyta, ezért a rendőr a bal karját megfogta, majd hátra helyzetbe vitte. Mivel a panaszos folyamatosan ellenállt az intézkedésnek, és közben üvöltözött az ott bámészkodó embereknek, ezért K. r. főtörzsőrmester megkérte a vele szolgálatot ellátó polgárőrt, hogy segítsen a bilincselésben, mivel az ellenszegülés miatt azt biztonságosan egyedül nem tudta volna végrehajtani. A polgárőr ennek eleget téve megfogta a panaszos jobb karját, és a rendőr utasítására hátra hajtotta, hogy a bilincset fel tudják tenni. A panaszos folyamatosan megkísérelte elhúzni a kezét, a bilincselést akadályozta, így ennek végrehajtása pár percet vett igénybe. Eközben az arra sétáló, a rendőr számára ismeretlen és az intézkedés szempontjából „jelentéktelen” hölgy oda lépett a főtörzsőrmesterhez, majd közölte, hogy ő ügyvéd (igazolványt nem mutatott), és ehhez nincs joguk, törvénytelen, amit csinálnak. Kérdezgette továbbá, hogy miért bilincselik meg a panaszost, és hogy mi történt, mert ő ezt tudni szeretné. Eközben az ügyvédnek magát kiadó hölgy megkocogtatta a rendőr vállát, hogy figyelme rá terelődjön. K. r. főtörzsőrmester felszólította a hölgyet, hogy ne akadályozza sem szóban, sem tettekkel a rendőri intézkedést, ha kell az intézkedés végén tájékoztatja a történetekről, amennyiben az ügyben érintett. Ezt ő nem értette meg, ezért többször fel kellett hívni a figyelmét, hogy őt nem vonta intézkedés alá, az ügy szempontjából nem érintett, ezért hagyja el a helyszínt. Ezt követően a hölgy hátrébb lépett.

A panaszos a bilincselés során, mivel annak ellenállt, a kezében tartott tárgyakat elengedte, és azok a földre estek. A rendőr a tárgyakat a bilincselést követően felvette, és az állapotukat ellenőrizte, amelyeken az intézkedés elején látott sérüléseken kívül újakat nem fedezett fel.

K. r. főtörzsőrmester beültette a panaszost a gépkocsi hátsó ülésére. A rendőr az intézkedés és a bilincselés során nem tudta kellően megfigyelni, hogy kik azok a személyek, akik az intézkedés kezdetétől jelen lehettek, mivel a bolt bejáratánál jöttek és mentek az emberek.

A panaszos rendőrautóba való beültetését követően megjelent édesanyja és a két kiskorú gyermeke is. A rendőr a panaszos édesanyját is intézkedés alá vonta, és kérte, hogy adatait diktálja be, amelynek eleget tett. Majd megkérdezte tőle, hogy a panaszos gépkocsiját annak megóvása érdekében zárja le, vagy azt majd ő átveszi tőle és gondoskodik annak lezárásáról. A panaszos édesanyja közölte, hogy ő majd gondoskodik erről és vigyáz a gépkocsira. A panaszos a szolgálati gépkocsiban megbilincselte állapotban folyamatosan üvöltött, amit a boltból kijövő család hallhatott. A panaszos egyik gyermeke a történetek miatt, hogy az édesapja a rendőrautóban ül és üvölt, megijedhetett és sírva fakadt. Nagymamája és K. r. főtörzsőrmester is megpróbálta megvigasztalni, a rendőr próbálta neki elmagyarázni, hogy nincs baj, apját mindjárt elengedik.

A rendőr ezt követően intézkedés alá vonta az ügyvédnek magát kiadó hölgyet, és kérte, hogy igazoltatás céljából adja át személyazonosító igazolványát, melynek ő eleget tett. A rendőr feltételezte, hogy az ügyvédnek kiadó személy és a panaszos ismerhetik egymást, hiszen egy kívülálló, a rendőri intézkedést információ hiányában lévő személy nem zavarta volna még a kérdéseivel sem. Illetve ő az intézkedés alapjául szolgáló tényeket nem ismerhette, mivel nem

volt jelen az intézkedés kezdeténél, mégis beleavatkozott az intézkedésbe. K. r. főtörzsőrmester feltételezése szerint a panaszos és a hölgy községi lakos (függetlenül attól, hogy lakcímük Budapest), így ismerhetik egymást, és a hölgy érzelmileg is befolyásolt lehetett.

K. r. főtörzsőrmester a panaszost előállította a Rendőrkapitányságra, majd ott sérülésmentesen átadta 11 óra 5 perckor további intézkedés végett. A panaszos közölte, hogy az intézkedés ellen panasszal kíván élni, ezért az intézkedő rendőr és a szolgálatirányító megadták részére a szükséges felvilágosítást.

K. r. főtörzsőrmester az intézkedés végén ismét közölte, hogy a panaszos ellen szabálysértési feljelentéssel él, amelyet ő megértett.

A panaszost sérülés nélkül 12 óra 48 perckor szabadon bocsátották.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján a rendőrség átadta a panaszosnak az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást. Az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)-(9) és a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. § alapján a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót megkapta.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás, átvizsgálás és előállítás, valamint bilincselés jogszerű és szakszerű volt, továbbá az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

2) A rendőrség is megküldte az előállítás időtartamáról kiállított igazolást és a Nyilatkozat elnevezésű formanyomtatványt, amely nyomtatvány nem került kitöltésre, azonban azt hatósági tanú ellátta aláírásával.

3) Az intézkedés napján a szolgálatirányító parancsnok hivatalos feljegyzést készített, amelyben az alábbiak kerültek rögzítésre.

10 óra 15 perckor az áruház bejárati parkolójába, az ott éppen leparkoló személygépkocsi vezetőjét, a panaszost szabálysértés észlelése miatt intézkedés alá vonta, aki nem tartotta magánál az okmányait, a gyermekeit nem helyezte el a gyermekülésben. A panaszos az adatait nem volt hajlandó az intézkedő rendőrnek megadni, folyamatosan ellenállt a rendőri intézkedésnek. Tekintettel arra, hogy a többszöri rendőri felszólításnak nem engedelmeskedett, vele szemben testi kényszer és bilincs alkalmazására került sor, ellenszegülés megtörése végett. A panaszost a szabálysértés továbbfolytatása miatt előállították a Rendőrkapitányságra.

A panaszosnál vélt személyes tárgyakat az intézkedő rendőr letéti jegyzőkönyvben feljegyezte, majd a panaszos elhelyezte az 1-es előállító helyiségbe a további intézkedések megtétele végett.

Ezután nem sokkal megérkezett a kapitányság épületébe a panaszos felesége és testvére is, akik felháborítónak tartották a rendőri intézkedést, valamint közölték, hogy a rendőrség jogtalanul járt el, ezért feljelentést tesznek. A szolgálatirányító a szükséges felvilágosítást megadta részükre, majd tovább várakoztak az aulában.

A panaszos adatait az országos adatnyilvántartóban, valamint a KIR rendszerben lekérdezték. A szükséges dokumentációt követően a panaszos kijelentette, hogy ő panasszal fog élni a rendőri intézkedéssel szemben, valamint nem hajlandó sem az elkészült nyilatkozatot, sem az igazolást aláírni. Továbbá közölte, hogy az ORFK-n és a Testületnél is hallani fognak erről az intézkedésről, majd magához vette a személyes tárgyait és sietve eltávozott.

4) 2014. július 23-án M.-t tanúként hallgatták meg a panaszolt intézkedéssel kapcsolatban.

M. elmondta, hogy részben tanúja volt az intézkedésnek. Az adott napon vásárolni ment az áruházba, amikor odaért, akkor észlelte, hogy K. r. főörzsőrmester és a vele szolgálatot teljesítő polgárőr intézkedés alá vont egy számára ismeretlen férfit. M. arra lett figyelmes, hogy az intézkedés alá vont, hangosan és arrogánsan mondja, hogy „komolyan mondja, hogy ez a legfontosabb dolguk, ezzel kell foglalkozni”, melyet követően M. bement az üzletbe vásárolni. Körülbelül 3-4 perc elteltével jött ki onnan, amikor is K. r. főörzsőrmester felszólította a panaszost a törvény nevében, hogy igazolja magát, különben személyazonossága megállapítása céljából elő fogja állítani a kapitányságra, amelyre a panaszos arrogánsan azt kiabálta, hogy „ezt komolyan mondja, most viccel”. M. közben visszament a zöldséges boltba vásárolni és mikor onnan kijött, a panaszos már megvolt bilincselve, és akkor már azért kiabált, hogy az emberek segítsenek neki. M. a fentiekkel kapcsolatban megjegyezte, hogy véleménye szerint az intézkedő rendőrrel így nem lehet viselkedni.

5) A polgárőr 2014. július 22-án hallgatták meg tanúként.

A polgárőr 2014. július 6-án szolgálatot látott el K. r. főörzsőrmesterrel, egy másik település körzeti megbízottjával. Aznap átjöttek az intézkedés helyszínéül szolgáló községbe, mivel a helyi körzeti megbízott aznap nem dolgozott, így tettek egy kört ott. 10 óra körüli időben a K. utcában lévő áruház előtt gyalogos szolgálatot láttak el, amikor a polgárőr észlelte, hogy egy autó a polgármester hivatal irányából az áruház felé úgy közlekedik, hogy a két első ülésen ülő felnőttek ölében gyerekek ülnek. A szabálysértés tényére felhívta a rendőr figyelmét, de közben ez az autó a bolt előtti üres parkolóhelyre kanyarodott. Ekkor K. r. főörzsőrmester odament a gépkocsit vezető panaszoshoz és kérte tőle az okmányait. A panaszos támadó jelleggel mondta, hogy nekik mással kéne foglalkozni, vicc ez az ország, embereket azért taníttatnak az ő adójából. Eközben kiderült, hogy a panaszos az okmányait nem tartotta magánál, elmondása szerint csak leugrott a sarokra, ezért nem hozott magával iratokat. A panaszos ekkor beküldte az édesanyját és a két gyermekét a közértbe, hogy ne lássák az intézkedést. A rendőr megkérdezte a panaszos nevét, aki azt a választ adta, hogy Isten.

A rendőr felhívta a panaszos figyelmét, hogy a rendőri intézkedésből ne csináljon viccet, próbáljon meg a hatósággal együtt működni. Ekkor a panaszos bediktált valamilyen adatokat és nem községi címet adott meg. Ezt követően K. r. főörzsőrmester megérte, hogy zárja le az autóját és a személyazonosságának megállapítása céljából menjen velük a Rendőrkapitányságra. Erre a panaszos ellenállt, közölte, hogy nem hajlandó velük sehová sem menni. A rendőr és a polgárőr többször higgadtan kérte, hogy működjön együtt, ne akadályozza az intézkedést, azonban a panaszos végig ellenállt a rendőri intézkedésnek. Ezt követően K. r. főörzsőrmester felhívta a panaszos figyelmét ismét, hogy amennyiben nem hajlandó együttműködni, úgy kényszerítő eszközt fog vele szemben alkalmazni. Ezután K. r. főörzsőrmester ismét megkérte őt, hogy zárja le az autóját és menjen velük, ekkor az autójának a baloldalán lévő sárvédője mellett álltak. Ezt a polgárőr azért tarja fontosnak, mert

amikor további három felszólításnak sem tett eleget a panaszos, akkor negyedszerre úgy kezdte K. r. főtörzsőrmester a mondatát, hogy a törvény nevében, ekkor a panaszos hirtelen hátra lépett a K. utca felé, amelyen akkor nagy volt a gépjármű forgalom, és a rendőr úgy húzta vissza őt. Majd mondta, hogy testi kényszert fog alkalmazni, aminek a panaszos ellenállt, a karját rángatta, és ekkor kérte meg a rendőr a polgárőrt, hogy segítsen megfogni a másik karját. Ekkor felhívta a panaszos figyelmét, hogy amennyiben továbbra sem hajlandó együttműködni, úgy bilincset fog vele szemben alkalmazni. A panaszos ennek a felszólításnak sem tett eleget, ordibált, rángatta magát, így a rendőr megbilincselte őt. A panaszostól kérték az intézkedés során, hogy a kezében lévő törött mobiltelefont és napszemüveget helyezze az autójának a motorház tetejére, amelynek a panaszos szintén nem tett eleget.

A panaszost a bilincselés után a járőrautó jobb hátsó ülésére ültették és előállították a Rendőrkapitányság ügyeletére. A panaszos, miután beültették a szolgálati gépjárműbe, akkor ordibálni kezdett és ekkor jött ki a nagymama és a két gyermek az üzletből. Az intézkedésnek a gyermekek nem voltak tanúi, amikor azonban meglátták apjukat a rendőrautóban üvöltöni, akkor az egyikük megijedt és sírva fakadt, mire K. r. főtörzsőrmester odament hozzá és megpróbálta megvigasztalni, hogy nincs semmi baj, az apukájuk mindjárt hazamegy.

A polgárőr elmondása szerint a bilincselés során egy számára ismeretlen hölgy odalépett és magát ügyvédnek kiadva a vállát megkocogtatva azt mondta, hogy törvénytelen az intézkedés, majd a rendőrnek kezdett magyarázni, nagymértékben ezzel hátráltatva az intézkedést.

A polgárőr megjegyezte, hogy a gyerekek tele voltak pakolva különféle szatyrokkal és játékokkal, azok teljesen alkalmatlanok voltak arra, hogy abban az adott időben a gyerekek utazzanak.

A polgárőr arról is beszámolt, hogy a kapitányságra menet a panaszos folyamatosan fenyegette K. r. főtörzsőrmestert, hogy ő már rúgatott ki rendőrt és vele is ezt fogja tenni, figyelje meg, hogy csillaghullás lesz. A panaszos pedig kérdőre vonta a polgárőrt, hogy miért nem védte meg polgárőrként, mert szerinte ez lett volna a feladata. Ezekre a megjegyzésekre azonban a rendőr és a polgárőr már nem reagált.

6) Az őrsparancsok 2014. szeptember 9-én kelt hivatalos feljegyzésében rögzítette, hogy tekintettel a panaszos a 2014. július 6-án végrehajtott előállítását követően írásbeliséget nélkülözően jelzett panaszára, amely passzivitása okán sem pontos megfogalmazásra, sem pedig aláírásra nem került, átiratban jelezték a panasztétel lehetőségét és módját. A visszaérkezett térítvevénye tanúsága szerint az átiratot a panaszos átvette, de konkrét panaszt nem terjesztett elő.

7) A Rendőrkapitányság vezetőjének 2014. szeptember 29-én kelt átiratából alábbi részeket látta szükségesnek ismertetni a Testület.

A panaszos megvalósította a személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelességek megszegése és a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést.

A panaszos édesanyját a későbbiekben vonta intézkedés alá a körzeti megbízott, akkor, amikor már a panaszos a rendőrautóban ült. A rendőri jelentés szerint az édesanyja csak az intézkedés végén jött ki a boltból. A rendőri intézkedés kezdetekor a panaszos az édesanyjával is kiabált, hogy „vidd be a gyerekeket a boltba, ne lássák, hogy a rendőrök

baszogatnak, nem kell végignézni a rendőrök intézkedését...”. Erre való tekintettel a panaszos édesanyja az intézkedésből semmit nem látott, és nem is hallott. Amikor kijött az üzletből, közölte a körzeti megbízottal, hogy fia az, akit rendőri intézkedés alá vont, illetve közölte, hogy valakivel a helyszínre hozatja a fia személyi igazolványát, de azt viszont nem mondta honnan és kivel, illetve mennyi idő alatt. Tekintettel arra, hogy a panaszos közölte, hogy Budapesten lakik, így az nem volt megállapítható, hogy ki és mikorra hozta volna oda a helyszínre a személyazonosító igazolványát.

A panaszos a többszöri rendőri felszólítás ellenére is kételkedett abban, hogy az eljáró rendőr valóban elő fogja állítani a Rendőrkapitányságra. Ezt a tényt K. r. főtörzsőrmester le is jelentette a megyei ügyeletnek, A panaszos ezt jól hallotta, csak a rendőri jelentés szerint nem akarta megérteni. Közölte, hogy jelen van az édesanyja, és két gyermeke, akik az intézkedés területét elhagyták a panaszos felszólítására. A panaszos nem hivatkozott közeli lakhelyére, pedig a rendőr többször rákérdezett.

Tekintettel arra, hogy a panaszos sorozatos szabálysértést követett el, valamint arra, hogy személyazonossága bizonytalan volt, ezért a körzeti megbízott a jogszabályokban foglaltak szerint döntött. A panaszos ekkor hátrálni kezdett, figyelmen kívül hagyta a törvényes felszólításokat, a rendőri intézkedésnek folyamatosan ellenállt.

A rendőri jelentés alapján megállapítható, hogy ha a panaszos hivatkozott volna közelebbi lakhelyére, azt megmondta volna, akkor az igazoltatása miatti előállítás megoldható lett volna tartózkodási helyére.

Az előállítás feltétlen szükségessége az volt, hogy az intézkedés alá vont személy nem tudta magát hitelt érdemlően igazolni a jogszabályi előírások szerint, okmányait nem tartotta magánál, továbbá a szabálysértéseket tovább folytatta, a rendőri intézkedést akadályozta, annak ellenállt, magát istenként nevezte meg.

A körzeti megbízott testi kényszert és bilincset alkalmazott a panaszossal szemben, amelyre többször figyelmeztette őt. A testi kényszert azért alkalmazta, mert a panaszos az intézkedésnek ellenállt, a figyelmeztetéseket figyelmen kívül hagyta, nem működött együtt, az intézkedés alól kivonta magát. Közölte továbbá, hogy nem fog menni sehova, majd hátrált, amint a rendőr felé lépett.

Ezt követően a többszöri figyelmeztetések sorozatát követően a rendőr megragadta a karját, és testi kényszert alkalmazott ellenszegülés megtörése céljából.

Az előállítás idejét az is befolyásolta, hogy az intézkedés alá vont személy minden irat kitöltését megtagadta. Ezért gondoskodni kellett arról, hogy azok hatósági tanú előtt kerüljenek felolvasásra. Az előállítás így csak a szükséges ideig, 12 óra 48 percig tartott.

III.

A Testület a jogi képviselő beadványa alapján vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatásának jogszerűségét, az előállításának jogalapját, indokoltságát és időtartamát, továbbá a bilincselés útján végrehajtott testi kényszert.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezetett testi integritáshoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz,

VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként az eljáró rendőrök intézkedési kötelezettségét és az igazoltatás foganatosítását látta indokoltnak vizsgálni.

A panaszos elmondása szerint az intézkedés napján délelőtt kibuszozott hozzájuk 72 éves édesanyja, akiért gyerekei kíséretében autóval ment el, mindenki a maga ülésében helyet foglalva. A panaszos édesanyjával a Község Háza megállóhoz közeli sarkon találkoztak, és mikor megálltak, a gyerekek a nagymamának megörülve előremásztak hozzá, és miután be kellett még ugrani a közértbe tejért, a panaszos nem kezdte el fiait visszatessékelni az ülésbe, hiszen az 50 méteres utat 10 másodperc alatt lehet megtenni. Ahogy a panaszos befordult az áruház parkolóba, figyelmes lett a bolt előtt álló rendőrautóra, ennek ellenére nem mondta a gyerekeknek, hogy gyorsan ugorjanak be az ülésükbe, nehogy meglássák őket.

A rendőrségi iratok szerint az intézkedés alapját az szolgálta, hogy a polgárőr jelzése nyomán K. r. főtörzsőrmester észlelte, hogy a K. utcán közlekedő (T. tér irányába) személygépkocsiban négy személy ül, a jármű vezetője, mellette egy idősebb hölgy, valamint a járművezető ülésén, és a hölgy ülésén is szintén egy-egy kiskorú gyerek. Mivel a gyerekek nem gyermekülésbe voltak ültetve, ezért K. r. főtörzsőrmester az időközben a K. utcáról lekanyarodott és az áruház bejárata előtt leparkolt járművezető panaszost intézkedés alá vont. A rendőr az intézkedés során észrevette, hogy a gépkocsi hátsó ülésén van két darab gyermekbiztonsági ülés, de azokban játékok, és különböző csomagok voltak.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-a tovább részletezi az intézkedési kötelezettség szabályait. A Szolgálati Szabályzat 9. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése szerint a figyelmeztetés során a rendőr a szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt felszólítja a tevékenysége abbahagyására, és felhívja, hogy a jövőben tartózkodjon szabálysértés elkövetésétől.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 48. § (7) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a gépkocsiban vagy a mopedautóban - a (8) bekezdésben foglalt kivétellel - 150 cm-nél alacsonyabb gyermek csak a testméretéhez és testsúlyához igazodó kialakítású gyermekbiztonsági rendszerben rögzítve szállítható. A gyermekbiztonsági rendszert a jármű e célra gyárilag kialakított rögzítési pontjaihoz, vagy az üléshez tartozó biztonsági övhöz kell a gyártója által megadott szerelési információknak megfelelően rögzíteni. A jármű szokásos haladási irányával ellentétes irányban a jármű első üléséhez a gyermekbiztonsági rendszer csak akkor szerelhető be, ha az üléshez légzsákok nem szereltek fel vagy a légzsák működésbe lépését előzetesen megakadályozták. A 3 évnél fiatalabb gyermek csak gyermekbiztonsági rendszerben rögzítve

szállítható. A gyermeket a gyermekbiztonsági rendszerhez tartozó hevederekkel (pántokkal) is rögzíteni kell.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartásról szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 224. § (1) bekezdése szerint közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértést követ el az, aki a KRESZ meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg.

Tekintettel arra, hogy a panaszos maga is elismerte a gyermekbiztonsági rendszer használatának mellőzését, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy felmerült annak gyanúja, a panaszos a Szabs. tv. fent idézett szabálysértés tényállását megvalósította, ami megalapozta a rendőrök fellépését, az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedési kötelezettség teljesítését.

Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el szabálysértést vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a jogellenes cselekmény elkövetésének gyanúja. Ugyanis töretlen gyakorlata szerint a Testület a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja, ezért jelen esetben is azt kellett megállapítania, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A panaszos előállításának végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszos igazoltatására az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján került sor.

A hivatkozott jogszabályhely intézkedéskor hatályos rendelkezése szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület megállapítása szerint a szabálysértés gyanújának észlelése miatt a panaszos igazoltatásához mind a közrend védelmi ok [Rtv. 29. § (1) bekezdés 1. fordulat], mind pedig a közlekedésrendészeti ellenőrzés [Rtv. 29. § (1) bekezdés 6. fordulat] megfelelő jogalapot biztosított, ezért nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga az igazoltatás tekintetében.

2) A panaszos előállításának jogszerűségét illetően a Testület álláspontja a következő.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentésben rögzítésre került, hogy a panaszos az előállítását a 33. § (2) bekezdés a) pont, valamint f) pont I. fordulata alapján foganatosították.

a) Az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

A panaszbeadvány szerint a panaszos iratokkal nem rendelkezett, ezért adatait bemondás alapján a nyilvántartásban ellenőrizték csakúgy, mint a gépjármű adatait.

Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszos már az intézkedés elején arrogánsan viselkedett a rendőrrel szemben, közölte vele, hogy van gyerekülés a kocsiában, és akkor mi van, majd megkérdezte, hogy ez a legnagyobb problémája, mást nem tud baszogatni.

K. r. főtörzsőrmester ezt követően felszólította a panaszost, hogy igazoltatás céljából adja át iratait, amelyre a panaszos úgy reagált, hogy nincs nála semmilyen okmány, mert miért tartaná magánál, hisz csak ide ugrott le egy sarokkal lejjebb, és oda azokat nem viszi magával. Ezért a rendőr felszólította őt, hogy okmányai hiányában diktálja be személyes adatait, majd megkérdezte a nevét, mire a panaszos azt felelte, hogy Isten. K. r. főtörzsőrmester felszólította a panaszost, hogy a rendőri intézkedésből ne csináljon viccet és a feltett kérdésekre adja meg a pontos választ, mivel ha ellenállást tanúsít, és nem működik együtt, akkor azzal további szabálysértést követ el, valamint személyazonosságának megállapítása végett elő fogja állítani a Rendőrkapitányságra. A panaszos csak többszöri felszólításra diktálta be csak az adatait, de eközben folyamatosan ócsárolta figyelmeztetés ellenére a rendőrt és a rendőrséget. K. r. főtörzsőrmester közölte a panaszossal, hogy becsületsértésért feljelentheti. A panaszos ezen röhgött, majd közölte, hogy „jelentsél”. K. r. főtörzsőrmester felszólította, hogy a rendőri intézkedést kötelessége tűrni, és az utcán ennek megfelelően viselkedni.

Ezt követően K. r. főtörzsőrmester a szolgálati rádión keresztül ellenőrizte a panaszos által bediktált adatokat, és megállapítást nyert, hogy a körözésben nem szerepel, illetve a vezetésre jogosító okmányainak érvényessége is rendben vannak. Majd a rendőr közölte vele, hogy szabálysértést követett el a gyermeküléssel kapcsolatosan illetve azzal, hogy a járművezetés során nem tartotta magánál okmányait. A panaszos ezen csak röhgött, és mondta, hogy akkor mi van, nem ez a fontos.

K. r. főtörzsőrmester jelentette, hogy a panaszost személyazonosságának megállapítása végett előállítja a Rendőrkapitányságra, ezt nyugtázták, majd ezt meghallva a panaszos röhgött, és csodálkozott. Majd közölte, hogy őt biztos nem viszik sehova, és nem megy a rendőrrel, ne vicceljenek vele. A rendőr több alkalommal felszólította, hogy engedelmeskedjen a rendőri felszólításnak, de a panaszos továbbra sem működött együtt, ezért K. r. főtörzsőrmester figyelmeztette, hogy amennyiben nem hajlandó együttműködni, úgy vele szemben kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. Végül a panaszost bilincsben állították elő.

Mivel a panaszos maga is elismerte, hogy iratokkal nem rendelkezett, úgy ítélte meg a Testület, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja megfelelő jogalapot szolgáltat a panaszos előállításához.

Tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott előállítási okok nem kötelező jelleggel írják elő az előállítást, hanem mérlegelési jogot engednek az intézkedő rendőrnek, a Testület vizsgálata az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményének a megvalósulását. Ezen előállítási okok fennállása esetén ugyanis az Rtv. 15. §-ában szabályozott szükségességi-arányossági elv alapján kell döntést hoznia abban a kérdésben, hogy elérhető-e az intézkedési cél az érintett személyi szabadságának korlátozása nélkül.

Az arányosság követelményét az Rtv. 15. §-a akként írja elő, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül

azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 29. § (2) bekezdése szerint az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

A Szolgálati Szabályzat 28. § (5) és (6) bekezdése a következőképp rendelkezik. Az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene bűncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor. Az előállítás akkor is mellőzhető, ha az igazoltatott személy személyazonossága más, egyszerűbb módon tisztázható.

A jogi képviselő álláspontja szerint az intézkedés során figyelmen kívül maradt az, hogy a panaszos szabálysértést követett ugyan el, azonban édesanyja a helyszínen igazolhatta volna és iratait is be lehetett volna szerezni pár perc alatt. Mindezek alapján a panaszos adatait több módon is tisztázni lehetett volna, személyi azonossága kétséget kizáróan tisztázható lett volna, az előállítás megszakítható lett volna, ezért a panaszos előállítása is szükségtelen és indokolatlan volt.

Az előállítás végrehajtásáról készített jelentés szerint K. r. főtörzsőrmester a boltból kijövő panaszos édesanyját a panaszos szolgálati gépkocsiba való beültetését követően igazoltatta.

A kapitányságvezető arról tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszos nem hivatkozott közeli lakhelyére, pedig a rendőr többször rákérdezett, pedig ha ezt jelezte volna, akkor az igazoltatása miatti előállítás megoldható lett volna tartózkodási helyére.

A polgárőr meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy a panaszos az intézkedés során nem községi címet adott meg.

A Testület megjegyzi, hogy a panaszos édesanyjának és az ügyvédnö nyilatkozatát nem vette figyelembe, mivel elfogulatlanságuk megkérdőjelezhető. Így a Testület a tényállás tisztázása során a panaszosi és a rendőri előadásra támaszkodott, amelyek között ellentmondást tapasztalt tekintetben, hogy a panaszos hivatkozott-e arra, hogy közeli lakóhelye miatt iratai néhány perc alatt beszerezhetők, amely a panaszos személyazonosságának egyszerűbb megállapítását eredményezte volna. Tekintettel ugyanakkor arra, hogy egyrészt a panaszos bediktálta adatait, amiket a rendőr leellenőrzött, továbbá a panaszos gépjárművének adatai is megállapításra kerültek, másrészt pedig, hogy a panaszos személyazonosságát a helyszínen jelenlévő édesanyja is tudta volna igazolni, a Testület megítélése szerint indokolatlanul állították elő a panaszost.

Az előállítást a Testület mindezek alapján aránytalannak találta, ezért megállapította, hogy az a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogát sértette.

A Testület rögzíti, hogy a rendőrség által hivatkozott másik előállítási ok, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja sem szolgálhatott alapul a panaszos előállításához az alábbiak miatt.

A hivatkozott rendelkezés szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

A rendőrség nyilatkozata szerint a panaszos megvalósította a személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése és a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést.

A Szabs. tv. 207. § (1) bekezdése értelmében szabálysértést követ el az, aki személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban előírt kötelezettségét megszegi, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására személyi adatainak bemondását vagy a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány átadását megtagadja, vagy az említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít.

A törvény 216. § (1) bekezdése szerint „aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el”.

Mivel a panaszos adatait bemondta, és a kettős értékelés tilalma miatt, személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése miatt nem kerülhetett sor jogszerűen előállítására. Továbbá a rendőrség előadásából az következik, hogy a panaszos – az előállítás kilátásba helyezése előtt – csak verbálisan szegült ellen, amely tevőleges magatartás hiányában nem veti fel a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség gyanúját, ezért ez alapján sem volt jogszerű a panaszos előállítása.

Tekintettel arra, hogy a Testület úgy értékelte, hogy már maga a panaszos előállítása is szükségtelen eszköz volt, **ezáltal az időtartam indokoltságának és az arányosságának vizsgálata nélkül megállapítható annak jogszerűtlensége is.**

3) Noha az előállítás jogszerűségének hiánya minden további, az előállításból következő intézkedést jogszerűtlenné tesz, a Testület mégis indokoltan tartotta a kényszerítő eszközök alkalmazásával kapcsolatos értékelést elvégezni figyelemmel arra, hogy ez kifejezetten panaszként fogalmazódott meg.

A jogi képviselő megítélése szerint a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszköz, vagyis bilincs is teljes mértékben szükségtelen és aránytalan volt, ugyanis a panaszos az intézkedésnek nem állt ellen, adatait bediktálta, a helyszínről elszökni nem kívánt, önkárósító magatartást sem tanúsított. Nem állapítható meg tehát az Rtv. 48. § a)-d) pontjaiban szabályozott egyetlen ok sem. Továbbá a tényállásból kitűnően bilincshasználatot testi kényszer előzte meg oly módon, hogy a panaszost a rendőrségi szolgálati gépjármű motorháztetejére lökték, ugyanakkor a testi kényszer Rtv. 47. §-a szerinti alkalmazásának törvényes feltételei szintén nem állapíthatóak meg, ezt megalapozó szükséges tény, körülmény a tényállásban nem lelhető fel.

A panaszos nyilatkozatából az alábbiak derülnek ki. A panaszos közölte a rendőrrel, hogy az iratait sem hozta el magával, hisz csak leugrott az édesanyjáért, és „ne csinálja ezt vele (a rendőr)”. A rendőr azonban („szigorúan”) továbbra is a nevét és a személyes adatait kérte. A panaszos édesanyja is próbálta elmagyarázni a rendőrnek, hogy itt laknak pár utcányira, és „ne szórakozzon már”. A panaszos bediktálta adatait, melynek hitelességét a rendőr rádióon

keresztül ellenőrizte, ezután közölte vele, hogy zárja le a kocsit, mert most előállítja a Rendőrkapitányságra személyazonosság megállapítása végett. A panaszos azt hitte, hogy a rendőr viccel, nem mintha hozzáállása erre okot adott volna, csak a helyzet abszurditása miatt mondta, hogy „ugye nem gondolja komolyan”, és hozzátette, hogy itt lakik pár utcára, és a felesége percek alatt idehozhatja az iratait. A rendőr közölte, hogy „komolyan gondolja” és ha a panaszos ellenáll, akkor meg fogja bilincselni. A panaszos erre kikerekedett szemekkel visszakérdezte, hogy „miért”? Amelyre a rendőr úgy reagált, hogy „akkor nem engedelmeskedik?!”. A panaszos mondta, hogy engedelmeskedik, de továbbra sem érti, hogy miért bilincselné meg. Erre a rendőr felszólította, hogy forduljon meg és tegye hátra a kezét. A panaszos hiába kérte, hogy ne csinálja ezt, mert nem áll ellen, de már arccal az autója motorháztetején volt hátra feszített kézzel. A panaszos kétségbeesésébe a körülöttük álló emberek segítségéért kiáltozott, és hallotta egy nő hangját, aki kérte a rendőrt, hogy hagyja abba. (Később kiderült, hogy ez a hölgy helyi lakos és ügyvéd.) A rendőr azonban rászólt, hogy ne szóljon bele, mert a panaszos igenis ellenáll, majd megbilincselte és a polgárőr segítségével betuszkolta őt a rendőrautó hátsó ülésére.

Az előállításról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben Rtv. 48. § d) pont alapján ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak, 10 óra 20 perctől 11 óra 5 percig a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pont alapján.

K. r. főtörzsőrmester jelentésében leírta, hogy több alkalommal felszólította a panaszost, hogy engedelmeskedjen a rendőri felszólításnak, de ő továbbra sem működött együtt, ezért K. r. főtörzsőrmester figyelmeztette, hogy amennyiben nem hajlandó együttműködni, úgy vele szemben kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. A panaszos a figyelmeztetéseket figyelmen kívül hagyta, ezért a főtörzsőrmester közölte hangosan, hogy a törvény nevében vele szemben bilincset fog alkalmazni ellenszegülés megakadályozása végett (ezt is több alkalommal, háromszor-négyszer mondta el). A rendőr ezt követően közölte a panaszossal, hogy a kezében tartott napszemüvegét és mobiltelefonját tegye le. A panaszos a felhívásokat és a figyelmeztetéseket figyelmen kívül hagyta, ezért K. r. főtörzsőrmester megindult irányába, ekkor a panaszos hátrálni kezdett, és megkísérelte magát kivonni a rendőri intézkedés alól. Ezt követően K. r. főtörzsőrmester figyelmeztette, hogy vele szemben testi kényszert fog alkalmazni, amennyiben nem működik együtt a hatóságokkal. A panaszos ezt is figyelmen kívül hagyta, ezért a rendőr a bal karját megfogta, majd hátra helyzetbe vitte. Mivel a panaszos folyamatosan ellenállt az intézkedésnek, és közben üvöltözött az ott bámészkodó embereknek, ezért K. r. főtörzsőrmester megkérte a vele szolgálatot ellátó polgárőrt, hogy segítsen a bilincselésben, mivel az ellenszegülés miatt azt biztonságosan nem egyedül nem tudta volna végrehajtani. A polgárőr ennek eleget téve megfogta a panaszos jobb karját, és a rendőr utasítására hátra hajtotta, hogy a bilincset fel tudják tenni. A panaszos folyamatosan megkísérelte elhúzni a kezét, a bilincselést akadályozta, így ennek végrehajtása pár percet vett igénybe.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a pedig a következőképpen rendelkezik a testi kényszerről. A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a

támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrésről az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A panaszos előadásából az derül ki, hogy az intézkedés szükségszerűségét többször megkérdőjelezte, és ezzel kapcsolatos „nemtetszésének” az intézkedés során többször hangot is adott. A rendőri jelentés a bilincselés kilátásba helyezését megelőzően csak a panaszos verbális ellenszegüléséről számol be, az irat szerint csak a bilincselés megkezdése után, mikor K. r. főtörzsőrmester megindult a panaszos irányába, történt aktív ellenállás a panaszos részéről, mikor ő hátrálni kezdett, majd már a bilincselésekor, amikor karjának elhúzásával, megkísérelte magát kivonni a rendőri intézkedés alól.

A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőr az arányosság követelményét nem vette figyelembe akkor, amikor megbilincselte a panaszost, ráadásul hátra helyzetben. A rendőrségi iratok ugyanis – a bilincselésre való figyelmeztetés, illetve annak megkezdése előtt – csak a panaszos verbális, illetve passzív ellenszegüléséről számolnak be, nem jelöltek meg olyan körülményt, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy a panaszos ilyenén való ellenszegülése pusztán testi kényszerrel ne lett volna megtörhető. Fontos megjegyezni, hogy semmi nem utalt egyéb olyan körülmény sem, amely a testi kényszernél nagyobb korlátozással járó kényszerítő eszköz alkalmazását indokolta volna.

A konkrét esetben tehát a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a jogszerűtlen előállítás érdekében testi kényszer útján végrehajtott bilincselés már önmagában is alapjogot sértett. **A rendelkezésre álló adatok alapján sem volt azonban feltárható olyan körülmény, amely alapján arra a következtetésre lehet jutni, hogy a bilincs alkalmazása az adott helyzetben ne lett volna indokolatlan, ezért a Testület a kényszerítő eszközök összefüggésben megállapította a panaszos emberi méltósághoz és az abból levezetett testi integritáshoz való jogának megsértését.**

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy jogszerű volt a panaszossal szemben fogantatosított igazoltatás és előállítás, ugyanakkor a személyi szabadságot korlátozó intézkedés az arányosság próbáját nem állta ki, és emiatt sérült a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető joga. A Testület úgy ítélte meg, hogy jogszerűtlen előállítás érdekében végrehajtott bilincseléssel összefüggésben is sérült a panaszos az emberi méltósághoz fűződő és az abból levezetett testi integritáshoz való joga.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokolttá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2015. április 28.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET